

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
TOMA Nadejda
TIMOFTI Vladimir
ALERGUȘ Constantin
ȚURCAN Anatolie

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Griju Victor în numele inculpatului Ceremuș Artur, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

CEREMUȘ Artur XXXXX, născut la
XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în
XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 25.10.2016 – 11.04.2017;

Instanța de apel: 04.05.2017 – 04.10.2017;

Instanța de recurs: 19.12.2017 – 20.02.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 11 aprilie 2017, Ceremuș A. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 188 alin.(2) lit. f) Cod penal la 9 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Bulat I. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța de drept civil.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că Ceremuș A. a fost învinuit de faptul că, la 14 septembrie 2016, aproximativ la orele 09.15, conducând automobilul de model „VAZ 2107” cu n/î XXXXX și deplasându-se pe una din străzile sat. Nihoreni din r-nul Rîșcani, a observat o femeie necunoscută, care stătea pe marginea drumului. Apropiindu-se de ea, ultima l-a rugat s-o ducă în sat. Recea, r-nul Rîșcani, el a fost de acord și s-a îndreptat în direcția or. Rîșcani. În timpul deplasării el a cotit pe un drum rudimentar și intenționat, cu scopul sustragerii bunurilor, a atacat-o pe pasagera automobilului său, cet. Bulat I., locuitoarea sat. Sturzeni, r-nul Rîșcani, aplicându-i violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei agresate, manifestată prin lovituri cu pumnii și cu o rangă metalică, peste diferite regiuni ale corpului, cauzându-i părții

leziuni corporale, după care, în mod deschis, i-a sustras bunuri materiale și anume: i-a smuls de la gât un lăntșor confecționat din aur cu greutatea de 27 gr. împletitură de tip „Bismark” cu titlul de marcă 585, la prețul de 27000 lei, cu o cruce confecționată din aur, cu greutatea de 9 gr. cu titlul de marcă 585, la prețul de 9000 lei, o geantă de culoare neagră la prețul de 400 lei, un telefon mobil de model „Iphone 4” de culoare „gold” cu cartela SIM (Orange) XXXXX, la prețul de 2000 lei și bani în sumă de 200 lei și 1400 euro - conform cursului BNM constituie 31100 lei, în sumă totală de 69700 lei, cauzându-i astfel părții vătămate daune în proporții mari.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. f) Cod penal, tâlhăria, adică *atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei agresate, cu cauzarea de daune în proporții considerabile*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și modul prevăzut de art. 402 Cod de procedură penală, a fost contestată cu apeluri de către procuror și inculpat.

3.1. Procurorul a solicitat casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să se stabilească executarea pedepsei de către Ceremuș A. în penitenciar de tip închis, în rest sentința urmând a fi menținută fără modificări.

Astfel, procurorul a menționat că, sancțiunea art.188 alin.(2) lit. f) Cod penal prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 8 la 10 ani, iar conform art. 16 alin. (4) Cod penal - infracțiuni grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de pînă la 12 ani inclusiv.

Anterior, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23.11.2009, Ceremuș A. a fost condamnat în baza art.188 alin.(2) lit. e), f) și art. 360 alin. (2) Cod penal la 7 ani și 8 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Respectiv, potrivit art. 111 alin.(1) lit. h) Cod penal, se consideră ca neavînd antecedente penale persoanele condamnate la închisoare pentru săvîrșirea unei infracțiuni grave dacă au expirat 6 ani după executarea pedepsei, ceea ce la caz nu s-a realizat, iar prima instanță eronat nu i-a aplicat pedeapsa inculpatului ținînd seama de starea de recidivă.

În corespundere cu prevederile art.72 alin.(3) Cod penal, în penitenciare de tip semiînchis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave, săvîrșite cu intenție, iar potrivit alin. (4) al aceluiași articol, în penitenciare de tip închis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum și persoanele care au săvîrșit infracțiuni ce constituie recidivă.

Din considerentele expuse supra, apelantul a menționat că va fi corect ca inculpatul să-și execute pedeapsa în penitenciar de tip închis.

3.2. Inculpatul a pledat pentru casarea sentinței, menționînd că pedeapsa ce i-a fost aplicată de către prima instanță este una prea aspră în raport cu fapta comisă, se căiește sincer de cele săvîrșite și recunoaște pe deplin vina sa, însă leziunile care au fost depistate la partea vătămată nu sunt atît de însemnate, partea vătămată a avut posibilitatea

să se deplaseze după aplicarea loviturilor, a alertat oamenii din împrejurime, prin urmare era într-o stare fizică și psihică normală, își conștientiza acțiunile.

De asemenea, inculpatul a menționat că este de acord să restituie prejudiciul cauzat părții vătămate, însă din închisoare nu va avea posibilitatea aceasta, prin urmare a solicitat să-i fie redus termenul de 9 ani închisoare pînă la 4 ani.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2017, apelul declarat de inculpat a fost respins, ca nefondat, iar apelul procurorului a fost admis, cu casarea parțială a sentinței, inclusiv din alte motive decît cele invocate de apelant și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ceremuș A. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 188 alin.(2) lit. f) Cod penal la 9 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În rest celelalte dispoziții ale sentinței s-au menținut.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a constatat că, reieșind din probele cercetate în cadrul ședinței de judecată, în sarcina inculpatului s-a reținut că acesta, la 14 septembrie 2016, aproximativ la orele 09.15, conducând automobilul de model „VAZ 2107” cu n/î XXXXX și deplasându-se pe una din străzile sat. Nihoreni din r-nul Rîșcani, a observat o femeie necunoscută, care stătea pe marginea drumului. Apropiindu-se de ea, ultima l-a rugat s-o ducă în sat. Recea, r-nul Rîșcani, el a fost de acord și s-a îndreptat în direcția or. Rîșcani. În timpul deplasării el a cotit pe un drum rudimentar și intenționat, cu scopul sustragerii bunurilor, a atacat-o pe pasagera automobilului său, cet. Bulat I., locuitoarea sat. Sturzeni, r-nul Rîșcani, aplicîndu-i violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei agresate, manifestată prin lovituri cu pumnii și cu o rangă metalică, peste diferite regiuni ale corpului, prin ce i-a cauzat părții leziuni corporale, după care, în mod deschis, a sustras bunurile materiale ale acesteia și anume: i-a smuls de la gât un lăntișor confecționat din aur cu greutatea de 27 gr. împletitură de tip „Bismark” cu titlul de marcă 585, la prețul de 27000 lei, cu o cruce confecționată din aur, cu greutatea de 9 gr. cu titlul de marcă 585, la prețul de 9000 lei, o geantă de culoare neagră la prețul de 400 lei, un telefon mobil de model „Iphone 4” de culoare „gold” cu cartela SIM (Orange) XXXXX, la prețul de 2000 lei și bani în sumă de 200 lei și 1400 euro - conform cursului BNM constituie 31100 lei, în sumă totală de 69700 lei, cauzându-i astfel părții vătămate daune în proporții mari.

La caz, corect prima instanță a conchis asupra vinovăției inculpatului în baza art. 188 alin. (2) lit. f) Cod penal, însă a omis să constate fapta infracțională de care acesta se face vinovat, omisiunea respectivă fiind înlăturată de instanța de apel.

În continuare, instanța de apel a mai menționat că la stabilirea categoriei și termenului pedepsei în privința lui Ceremuș A. s-a ținut cont de prevederile legale, aceasta fiind proporțională cu fapta comisă de ultimul.

Totodată, în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit că inculpatul, anterior, a fost condamnat în baza art. 188 alin.(2) lit. e), f) și art. 360 alin. (2) Cod penal la 7 ani și 8 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, adică acesta are antecedente penale, iar pedeapsa anterioară a fost insuficientă pentru corectarea lui,

respectiv aplicarea în acest dosar a pedepsei de 9 ani închisoare, este conformă rigorilor legii.

De asemenea, instanța de apel a ținut să menționeze că, prima instanță, deși a stabilit că Ceremuș A. a fost judecat anterior, nu a indicat asupra existenței stării de recidivă, eronat stabilindu-i acestuia să execute pedeapsa în penitenciar de tip semiînchis, situație contrară prevederilor art.72 alin. (4) Cod penal.

Astfel, s-a constatat că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23.11.2009 Ceremuș A. a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 188 alin.(2) lit. e), f) și art. 360 alin.(2) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani 8 luni, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, ultimul fiind eliberat la 02.08.2015 din locul de detenție.

Potrivit art. 111 alin.(1) lit. h) Cod penal se consideră ca neavând antecedente penale persoanele condamnate la închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni grave - dacă a expirat 6 ani după executarea pedepsei.

Potrivit art. 34 alin.(2) lit. b) Cod penal - recidiva se consideră periculoasă dacă persoana anterior condamnată pentru o infracțiune intenționată gravă sau deosebit de gravă a săvârșit din nou cu intenție o infracțiune gravă sau deosebit de gravă, respectiv, în acțiunile lui Ceremuș A., care s-a eliberat din locurile de detenție la 02.08.2015 și a comis infracțiunea incriminată la 14.09.2016 este prezentă stare de recidivă periculoasă de infracțiuni, motiv pentru care inculpatul urmează să execute pedeapsa în penitenciar de tip închis.

Pe de altă parte, instanța de apel, analizând argumentele inculpatului din cererea de apel, le-a apreciat ca fiind declarative, care nu duc la aplicarea unei pedepse mai blânde față de Ceremuș A.

6. În termenul stabilit de lege, avocatul Grijuc V., acționând în numele inculpatului, declară recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu redozarea pedepsei în privința lui Ceremuș A. pînă la 4 ani închisoare.

În cererea de recurs, titularul acesteia menționează că: nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond; nu au fost dovedite circumstanțele considerate ca fiind stabilite; au fost încălcate și aplicate greșit normele de drept material.

De asemenea, avocatul susține că, conform rigorilor legii procesual-penale, concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în decizie doar prin probe. Decizia nu poate fi bazată pe presupuneri, dar pe dovezile care au fost prezentate de părți și ceilalți participanți la proces în corespundere cu cerințele legii privind pertinența, admisibilitatea și veridicitatea probelor.

7. În corespundere cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de avocatul Grijuc V. menționând că urmează a fi dispusă inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Judecînd recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis, din alte motive decît cele indicate în recurs.

Pentru a statua asupra acestei soluții, instanța de recurs a rezultat din următoarele circumstanțe de drept și de fapt.

Într-un prim aspect, se relevă că rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, constă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În drept, soluția instanței de recurs se fundamentează pe prevederile stipulate în art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, când eroarea de drept comisă poate fi corectată de la această etapă a procedurilor, fără a-i fi agravată situația inculpatului.

Din conținutul recursului ordinar declarat de apărătorul Grijuc V. în numele inculpatului, se constată că acesta invocă critici similare celor disputate și la etapa judecării cauzei în apel, pledând pentru aplicarea unei sancțiuni mai blânde în privința inculpatului, în quantum de 4 ani închisoare, cu toate că, prin sentință, Ceremuș A. a fost condamnat la 9 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. f) Cod penal.

În același timp, se notează că, recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului, respectiv în această parte Colegiul nu se va expune.

Față de cele ce preced, Colegiul penal lărgit menționează că găsește vădit nefondate revendicările părții apărării formulate în cererea de recurs, întrucât soluția instanței de apel de a respinge alegațiile inculpatului cu privire la redozarea pedepsei aplicate acestuia de către prima instanță, este legală și întemeiată, urmând a fi menținută fără careva modificări.

În desfășurarea acestei conchideri, Colegiul ține să reitereze că pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia, în fiecare caz în parte, trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

În speța dată, potrivit sentinței, careva circumstanțe de natură să-i atenueze pedeapsa inculpatului nu au fost stabilite, însă au fost evidențiate două circumstanțe agravante: săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru o infracțiune similară și caracterizarea negativă a inculpatului. Or, inculpatul, anterior, prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 23.11.2009 a fost condamnat în baza art. 188 alin.(2) lit. e), f) și art. 360 alin.(2) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani 8 luni, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, ultimul fiind eliberat la data de 02.08.2015 din locul de detenție.

În corespundere cu art. 111 alin.(1) lit. h) Cod penal se consideră ca neavând precedente penale persoanele condamnate la închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni grave - dacă au expirat 6 ani după executarea pedepsei. Fapta imputată inculpatului în prezenta cauză penală a fost comisă de acesta la data de 14.09.2016. Prin alte cuvinte, la aproximativ un an după eliberarea sa din penitenciar, Ceremuș A. a comis o altă infracțiune de tâlhărie, în stare de recidivă.

Acestea fiind menționate, se apreciază că corect, prin sentință, lui Ceremuș A. i-a fost aplicată pedeapsa în baza art. 188 alin. (2) lit. f) Cod penal de 9 ani închisoare, iar trasarea acestei concluzii, în opinia Colegiului, a avut la bază niște argumente temeinice și relevante, care cad sub incidența nemijlocită a circumstanțelor de fapt ale cauzei și se mențin în vigoare pînă în prezent.

Prin urmare, în contextul prezentei cauze, argumentele părții apărării ce țin de aplicarea față de inculpat a pedepsei de 4 ani închisoare, la etapa judecării atât apelului, cât și a recursului, sunt vădit nefondate, avînd în vedere cele consemnate supra.

Colegiul penal lărgit notează că, instanțele ierarhic inferioare, verificînd cele imputate lui Ceremuș A. prin rechizitoriu, corect au conchis asupra vinovăției și condamnării acestuia în baza art. 188 alin. (2) lit. f) Cod penal, însă după parvenirea unor modificări legislative care vizează inclusiv și art. 72 Cod penal, se constată că greșit a fost stabilit tipul penitenciarului în care urmează să-și execute pedeapsa inculpatul.

Or, potrivit Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 163 din 20.07.2017, publicată în Monitorul Oficial nr.364-370/616 din 20.10.2017, care au intrat în vigoare la 20.12.2017, printre altele au fost efectuate modificări în art. 34 și 72 Cod penal, fiind revizuit cadrul legal ce ține de instituția recidivei.

Respectiv, în art. 72 alin. (4) Cod penal, după modificări, textul „, , *precum și pentru persoanele care au săvîrșit infracțiuni ce constituie recidivă*” s-a exclus. Opinînd în această direcție, legislatorul și-a propus de a modifica cadrul legal în vederea excluderii situațiilor când condamnările anterioare sunt folosite automat împotriva inculpatului, întrucât o asemenea abordare, este inacceptabilă din punct de vedere al principiului umanismului aplicabil, inclusiv, în privința condamnaților.

În redacția veche a art.72 alin. (4) Cod penal, era stipulat că persoanele care se aflau în stare de recidivă, chiar și pentru infracțiuni minore, erau trimise să-și ispășească pedeapsa în penitenciare de tip închis.

De altfel, conducându-se de prevederile legale la momentul judecării cauzei în apel, instanța corect a admis apelul procurorului, cu casarea parțială a sentinței, inclusiv din alte motive decît cele invocate de apelant, cu pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ceremuș A. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 188 alin.(2) lit. f) Cod penal la 9 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, dat fiind că în sarcina acestuia a fost reținută starea de recidivă.

Potrivit art. 72 alin. (3) Cod penal, în penitenciare de tip semiînchis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave, săvîrșite cu intenție.

Prin urmare, ținând cont de noile modificări din legea penală, Colegiul consideră că acestei spețe este incident temeiul de casare stipulat de legislator în art. 427 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului atunci când a intervenit o lege penală mai favorabilă aplicabilă condamnatului.

Tot aici sunt aplicabile și prevederile art. 10 alin. (1) Cod penal, potrivit căruia legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa, ori în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa.

În cauza deferită judecătii, se reține că legea mai favorabilă aplicabilă inculpatului a intervenit la momentul intrării în vigoare a modificărilor din art. 72 alin. (4) Cod penal, potrivit cărora, inculpatul aflându-se în stare de recidivă, pentru infracțiunea comisă în baza art. 188 alin. (2) Cod penal, care este o infracțiune gravă și prevede pedeapsa cu închisoarea până la 10 ani, nu-și va mai executa pedeapsa în penitenciar de tip închis, dar în baza art. 72 alin. (3) Cod penal, urmează să fie deținut în penitenciar de tip semiînchis.

Pe cale de consecință, reieșind din cele consemnate supra, decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial, doar în partea ce prevede stabilirea categoriei penitenciarului în care își va executa pedeapsa Ceremuș A. stabilită prin sentință.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Grijuc Victor în numele inculpatului Ceremuș Artur, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2017, în partea stabilirii categoriei penitenciarului în privința lui Ceremuș Artur, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre în această parte, prin care Ceremuș Artur XXXXX se consideră vinovat și condamnat în baza 188 alin.(2) lit. f) Cod penal la 9 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, decizia instanței de apel se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 martie 2018.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

TOMA Nadejda

Judecător

TIMOFTI Vladimir

Judecător

ALERGUȘ Constantin

Judecător

ȚURCAN Anatolie